УДК 37.091.33=161.2
DOI https://doi.org/10.24919/2308-4863/82-2-63

Інна ШИЛІНСЬКА,
orcid.org/0000-0002-0700-793X
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій
Західноукраїнського національного університету
(Тернопіль, Україна) inna.shylinska2012@gmail.com

СУЧАСНІ МЕТОДИ І ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Метою дослідження є визначення сутності основних сучасних підходів до навчання іноземних мов у вищій школі та виокремлення оптимальних методів навчання відповідно до кожного з цих підходів. У статті проаналізовано низку науково-методичної літератури для з'ясування стану вирішення означеної проблеми та особливостей іншомовної підготовки у вищій школі. Результати дослідження засвідчили, що при впровадженні комунікативно-діяльнісного підходу найбільш оптимальними є комунікативний метод навчання та інтерактивні методи і технології (рольові та ділові ігри, форми дискусійного обговорення проблемних питань); компетентнісний підхід передбачає використання методу проєктів, методу кейсів та інтерактивних методів навчання іноземної мови; культурологічний підхід реалізується з використанням на заняттях рольових та ділових ігор, аутентичних матеріалів для читання і перекладу журнальних статей, перегляду відеоматеріалів; професійно орієнтований підхід передбачає впровадження проектного методу, виконання ситуативних завдань, використання технології CLIL. У статті зазначено, що особливостями сучасної вищої освіти є інтегроване навчання мовної підготовки і фахових дисциплін, а також поєднання традиційних занять з дистанційною формою навчання. У зв'язку з цим у висновках наголошено на необхідності оволодіння викладачами іноземних мов цифровими компетенціями та зазначено, що поєднання розглянутих підходів до вивчення іноземних мов у вищій школі з використанням відповідно підібраних методів, мультимедійних ресурсів, інтерактивних додатків значно підвищує ефективність навчального процесу і позитивно впливає на формування професійної іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців, підвищує мотивацію до навчання та формує здатність до самостійного опанування мови.

Ключові слова: *методи навчання, підходи до навчання, професійна іншомовна комунікативна компетентність.*

Inna SHYLINSKA,
orcid.org/0000-0002-0700-793X
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages
and Information Communication Technologies
West Ukrainian National University
(Ternopil, Ukraine) inna.shylinska2012@gmail.com

MODERN METHODS AND APPROACHES TO TEACHING FOREIGN LANGUAGES IN HIGHER SCHOOL

The purpose of the study is to determine the essence of the main modern approaches to teaching foreign languages in higher education institutions and select optimal teaching methods that can be applied according to these approaches. A number of research works in foreign language methodology and the features of foreign language training in higher education institutions are analyzed in this paper. The results of the study show that when implementing the communicative-activity approach, the most optimal methods are the communicative method and interactive methods and technologies (role plays, different forms of discussing problematic issues); the competency-based approach involves the use of the project method, the case study method and interactive methods of teaching a foreign language; the cultural approach is implemented with the use of role plays, authentic materials for reading and translating journal articles, and video materials; the professionally oriented approach is applied using the project method, CLIL technology, and situational tasks. It is noted that integrated teaching of language training and subject matter, as well as a combination of traditional classes with distance learning are the features of modern higher education. In this regard, in conclusion part, it is emphasized on the need for foreign language teachers to master digital competencies and it is said that the combined use of the considered approaches to teaching foreign languages in higher education institutions applying appropriately selected methods, multimedia resources, and interactive applications significantly

increases the effectiveness of the educational process and has a positive effect on the development of the professional foreign language communicative competence of future specialists, increases motivation to study, and develops the ability to independently master the language.

Key words: *teaching methods, approaches to teaching, professional foreign language communicative competence.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Володіння іноземними мовами на сучасному етапі розвитку суспільства відкриває широкі можливості для особистого та професійного розвитку фахівця, дозволяє вільно спілкуватися з фахівцями галузі з інших країн, брати участь у міжнародних проєктах та співпрацювати з партнерами.

На ринку праці у багатьох галузях, знання іноземної мови є обов'язковою вимогою, яку висувають роботодавці до працівників, оскільки це відкриває двері до роботи в міжнародних компаніях та організаціях, що співпрацюють з іноземними партнерами. Крім того, володіння іноземною мовою дає можливість ознайомитися з останніми науково-технічними досягненнями представників інших культур, висвітленими в їх наукових публікаціях, а також уможливлює доступ до іншомовних навчальних курсів та освітніх ресурсів.

У цьому контексті процес навчання іноземних мов у вищій школі вимагає впровадження нових підходів до навчання, які відповідають сучасним вимогам освіти та очікуванням студентів. Методика, як і будь-яка інша наука, розвивається паралельно з розвитком суспільства, що спричиняє появу нових методів, засобів і форм навчання та удосконалення інших.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Підхід до навчання іноземних мов є базовою концептуальною категорією навчання, на основі якої визначають стратегію навчання і вибирають відповідні методи і прийоми для реалізації цієї стратегії. Утім, не існує єдиної класифікації підходів до навчання. Виокремлюють біхевіористський, індуктивно-свідомий, когнітивний та інтегрований підходи з позиції психології; мовний, мовленнєвий і мовленнєво-діяльнісний – за об'єктом навчання; прямий і свідомий (когнітивний) – за способом навчання [5, с. 82].

З-поміж тих, що найбільш широко використовують сьогодні у навчанні іноземних мов у вищій школі, можна виокремити комунікативно-діяльнісний, компетентнісний, культурологічний та професійно орієнтований підходи.

Сутність комунікативно-діяльнісного підходу до навчання іноземних мов полягає в тому, що навчальний процес організовують як комунікативну взаємодію, що забезпечує участь кожного учасника як суб'єкта і об'єкта процесу пізнавальної діяльності [7, с. 73]. Застосування комунікативно-діяльнісного підходу передбачає поєднання свідомих і підсвідомих компонентів у навчанні, тобто формування іншомовних мовленнєвих навичок і умінь та оволодіння мовними засобами відбувається паралельно з засвоєнням правил оперування ними під час практичного застосування у реальних чи змодельованих ситуаціях спілкування [5, с. 83].

Оскільки практичною метою навчання іноземної мови у вищій школі є формування іншомовної комунікативної компетентності студентів, все більшої актуальності сьогодні набуває впровадження компетентнісного підходу в навчальний процес вивчення іноземної мови [О. Бігич, С. Ніколаєва, В. Редько, О. Ванівська].

Поняття іншомовної комунікативної компетентності по-різному трактується сьогодні вченими. Утім, більшість науковців виокремлюють у структурі іншомовної комунікативної компетентності три основні складові: лінгвістичну (знання і правила використання мови), соціокультурну (знання соціокультурного і соціолінгвістичного контексту функціонування мови у різних сферах діяльності) та комунікативну (комунікативні уміння і знання правил комунікативної поведінки, рефлективно-перцептивні уміння) компетентності [6].

У сучасній лігводидактиці спостерігається тенденція до заміни терміну «соціокультурна компетентність» на «лінгвосоціокультурна компетентність», яку розглядають як складову іншомовної комунікативної компетентності і трактують як «здатність особистості вибирати, використовувати і розуміти мовні та мовленнєві засоби іншомовного спілкування з національно-культурною семантикою відповідно до контексту, ситуації і стилю спілкування» [5, с. 425]. Формування лінгвосоціокультурної компетентності відбувається у процесі вивчення мови через пізнання культури народу, який говорить цією мовою, тобто на основі культурологічного підходу.

Вивчення іноземних мов на засадах культурологічного підходу досліджували С. Ніколаєва, Н. Басай, О. Пасічник та ін. Таке навчання передбачає застосування країнознавчого і лінгвокраїнознавчого компонентів на заняттях з іноземної мови [1, с. 21].

Майбутнім фахівцям необхідно набути рівня знань, який би давав можливість здійснювати спілкування у ситуаціях професійної реальності

з представниками галузі з інших країн, читати, розуміти та інтерпретувати іншомовні тексти на фахову тематику, тобто оволодіти професійною іншомовною комунікативною компетентністю, яка на думку вчених, формується як єдність шести компонентів: лінгвістичної, соціолінгвістичної, прагматичної, формально-логічної, психологічної і предметної компетенцій [9] і вважається сформованою, коли студент може використовувати іноземну мову щоб самостійно здобувати знання і розширювати свій досвід [4, с. 319].

З часом певні підходи потребують критичного осмислення та оновлення змісту з огляду на швидкий розвиток технологій, відповідно традиційні підходи до навчання поступаються місцем більш інноваційним, що передбачають використання цифрових платформ, інтерактивних методів та мультимедійних ресурсів. У цьому контексті виникає потреба в аналізі сучасних методів і підходів до навчання, оцінці їх ефективності та адаптації до нових вимог та стандартів освіти, що і зумовлює *актуальність* даного дослідження.

Метою статті є з'ясувати сутність основних сучасних підходів до навчання іноземних мов у вищій школі та виокремити оптимальні методи навчання відповідно до кожного з цих підходів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з основними принципами комунікативного навчання (мовленнєво-розумової діяльності, індивідуалізації, функціональності, ситуативності, новизни) реалізацію комунікативно-діяльнісного підходу забезпечує використання у процесі навчання комунікативного методу та інтерактивних методів і технологій (робота в парах та малих групах, опрацювання дискусійних питань, рольові та ділові ігри), завдяки яким учасники вирішують комунікативні завдання у процесі мовленнєвої діяльності.

При використанні комунікативного методу навчання, вживання рідної мови зводиться до мінімуму, при цьому використовуються різні види змістових, смислових, словесних чи ілюстративних опор, що допомагають будувати зміст висловлювання та засвоювати лексико-граматичний матеріал на різних текстових рівнях.

Рольові та ділові ігри дозволяють студентам вирішувати поставлене завдання за допомогою процесу комунікації у різних комунікативних ситуаціях (переговори, презентації, обговорення), що призводить до формування мовленнєвих умінь і навичок, необхідних під час здійснення іншомовної комунікативної діяльності.

Використання методу дискусії та дебатів на заняттях з іноземної мови дає змогу студентам практично застосувати здобуті знання і навчитися висловлювати та аргументувати свою думку, сприяє розвитку критичного мислення. З-поміж найбільш вживаних форм дискусійного обговорення проблемних питань виокремимо такі: *круглий стіл* (студенти обговорюють поставлені питання під час невимушеної бесіди та висловлюють свою думку); *форум* (групи учасників обмінюються думками щодо поставленого проблемного питання); *симпозіум* (учасники виступають з доповідями, повідомленнями, відповідають на запитання, слухають інших, ставлять запитання); *акваріум* (студенти у групах обговорюють проблемне питання, виступають з результатами свого обговорення та дискутують з іншою групою); *дебати* (студенти представляють заздалегідь підготовлені аргументи щодо поставленого питання, слухають опонентів та обґрунтовують свою позицію).

Сучасний випускник вищої школи повинен вміти вільно, гнучко й ефективно використовувати іноземну мову в усній і письмовій формі відповідно до комунікативної ситуації у різних сферах та регістрах спілкування, тобто володіти іншомовною комунікативною компетентністю. Розвиток іншомовної комунікативної компетентності на засадах компетентнісного підходу передбачає дотримання відповідних принципів навчання, а саме: гуманізації навчального процесу, професійно орієнтованої комунікативної спрямованості вивчення іноземних мов, активізації пізнавальної діяльності, підвищення мотивації до навчання [2]. Означені принципи реалізуються у навчально-пізнавальному процесі вивчення іноземних мов через застосування тих методів і технологій навчання, які сприятимуть формуванню практичних навичок і умінь використання мови, а також пошуку і аналізу інформації під час аудиторної та дистанційної форм навчання та самонавчання. До таких методів відносимо проєктне навчання, метод кейсів (case study), а також вище згадані інтерактивні методи навчання іноземної мови.

Використання методу проєктів спрямовано на організацію навчального процесу вивчення мови, метою якої є створення студентами творчого продукту, що має практичне значення. На особливу увагу в цьому контексті заслуговує реалізація міжнародного телекомунікаційного проєкту з використанням інформаційно-комунікаційних технологій та залученням іноземних студентів.

Спільна робота над проєктом сприяє розвитку комунікативних навичок, студенти вчаться вести дискусію, відстоювати свою думку, толерантно ставитися до думок інших. Під час роботи

над проєктом виникає необхідність опрацювання великих масивів текстової інформації, що сприяє розвитку умінь аналізувати інформацію, узагальнювати, виділяти основні смислові пункти. Навчання з використанням проєктного методу відбувається у декілька етапів, на кожному з яких виконується система відповідних вправ: на підготовчому етапі – вправи для формування мовних навичок; на виконавчому – для розвитку мовленнєвих умінь, навичок пошуку інформації; на презентаційному – вправи для навчання усного представлення проектів; на підсумковому – для контролю сформованості мовленнєвих навичок та оцінювання результатів роботи [3, с. 48].

Метод кейсів (case study) широко використовується в методиці навчання іноземних мов для вивчення «Ділової англійської мови», «Бізнес-комунікацій», а також «Іноземної мови за професійним спрямуванням» студентами нефілологічних спеціальностей. Застосування означеного методу базується на використанні матеріалу, який знайомить студентів з реальною або змодельованою професійною проблемною ситуацією, що потребує аналізу і вирішення. Метод кейсів є методом інтенсивної освіти, який відрізняється методологічною насиченістю і дає змогу засвоювати великий обсяг знань і формувати професійні якості, оскільки органічно поєднує теорію і практику в навчальному процесі [8, с. 4]

Виконання кейсів, тематика яких пов'язана з майбутньою професійною діяльністю, сприятиме розвитку не лише мовленнєвих навичок студентів, а і навичок використання фахової термінології. Якщо у підручнику, за яким навчаються студенти, відсутні завдання для виконання кейсу, викладач може запропонувати розроблені ним завдання. Наприклад, для майбутніх IT-фахівців, які навчаються за підручником Infotech (S.R. Esteras) на другому курсі навчання після вивчення змістового модуля *Faces of the Internet*, який включає чотири теми, пропонуємо студентам виконання наступного кейсу: «Безпека онлайн-платформ: новий виклик для компанії NewSoft» відповідно до зазначених нижче етапів роботи.

1. Опис проблемної ситуації. Компанія NewSoft спеціалізується на розробці антивірусних програм для користувачів соціальних мереж. Одна з популярних платформ використовує дані своїх користувачів для цілей реклами без їхнього дозволу. NewSoft вирішує створити новий продукт, який би забезпечував надійний захист даних користувачів на таких платформах. Компанія запросила експертів для обговорення концепції продукту та визначення його основних функцій.

2. Завдання. Відповідно до запропонованих ролей (*директор NewSoft, інженер з кібербезпеки, менеджер з маркетингу, юрист)* розподіліться у чотири групи: 1) для обговорення стратегічних інтересів компанії; 2) для визначення технічних можливостей захисту даних; 3) для визначення стратегії просування нового продукту; 4) для аналізу правових аспектів використання даних в Інтернет-мережі.

3. Обговорення кейсу. Відповідно до отриманих ролей обговоріть наступні питання: *Які ризики для безпеки персональних даних існують на платформі? Як можна інтегрувати захист у продукт* ***NewSoft****? Які правові обмеження потрібно враховувати?*

4. Презентація рішення. Кожна група має підготувати презентацію (3–5 хвилин), де описує: назву продукту; основні функції; переваги для користувачів; потенційні виклики при впровадженні.

5. Додаткові питання для дискусії: *Чи можливо забезпечити повну безпеку персональних даних в Інтернеті? Як користувачі можуть убезпечити свої дані самостійно? Яка відповідальність онлайн-платформ за розголошення персональних даних.*

Виконання означеного завдання сприяє не лише розширенню професійного лексикону студентів відповідно до опрацьованих раніше тем, а і формуванню навичок проведення дебатів та командної роботи, розвитку умінь аргументувати свою думку та презентувати ідеї англійською мовою.

Вивчення мови майбутніми фахівцями без врахування культурного контексту обмежує розуміння її використання як в побутовій, так і професійній сферах. Впровадження культурологічного підходу в навчальний процес вивчення іноземної мови забезпечує реалізацію освітньої, практичної, виховної та розвивальної функцій навчання. В основі навчання знаходиться діалог культур, студенти знайомляться з традиціями, нормами, звичаями, цінностями, новітніми досягненнями науки і техніки народу, мова якого вивчається.

Реалізація культурологічного підходу потребує використання сучасних методів викладання та аутентичних матеріалів, які забезпечують якісну підготовку студентів. Читання та переклад журнальних статей щодо новітніх досягнень актуальної галузі, перегляд фільмів та їх обговорення, аналіз реклами чи соціальних медіа допомагає студентам краще зрозуміти культурний контекст та мовні засоби його вираження. Метод проєктів доцільно застосовувати під час проведення занять, теми яких присвячені вивченню традицій, історії або культурних явищ народу, мова якого вивчається.

Використання на заняттях з іноземної мови рольових та ділових ігор, моделювання ситуацій, які пов'язані з тематикою ділових подорожей та переговорів, занурення в реалії іншомовної культури спрямовано на розвиток навичок міжкультурної комунікації та оволодіння знаннями міжкультурних відмінностей, розуміння яких сприяє розвитку толерантного ставлення до інших культур.

Однією з основних особливостей іноземної мови як навчальної дисципліни у закладі вищої освіти є професійно орієнтований характер її вивчення. Під час реалізації професійно орієнтованого підходу акцент робиться на оволодінні лексиконом професійного мовлення фахівця, розвитку вмінь інтерпретації і трансляції фахових текстів, а також на формуванні умінь міжкультурної професійної комунікації.

З-поміж методів навчання, що дозволяють максимально наблизити процес вивчення іноземної мови до реальних умов професійної діяльності виокремимо проектний метод, що дає можливість проводити дослідження та представляти їх результати іноземною мовою.

Використання сучасних фахових текстів, аудіо- та відеоматеріалів не лише допомагає студентам вивчити іноземну мову у природньому текстовому зв'язку, а і ознайомитися з новими розробками та досягненнями галузі. Наприклад, для юристів це можуть бути законодавчі документи, для економістів – фінансові звіти або статті з економіки, для ІТ-фахівців – технічна документація, науково-технічні чи науково-популярні статті.

У багатьох вищих навчальних закладах України сьогодні розвивається інтегроване навчання іноземних мов і фахових дисциплін, коли окремі дисципліни і курси викладають іноземною мовою або студентам пропонують навчання за англомовною (німецькомовною) освітньо-професійними програмами. Окрім вивчення предметного змісту дисциплін, таке навчання сприяє підвищенню рівня мотивації студентів до вивчення іноземної мови та розвитку навичок професійної іншомовної комунікації. Використання технології CLIL (Content Language Integrated Learning) в основі якої знаходиться чотири основні складові: content (зміст), communication (комунікація), cognition (пізнання), culture (культура) стимулює занурення майбутніх фахівців у професійне середовище та сприяє розвитку лінгвосоціокультурної компетенції.

З метою отримання практичного досвіду спілкування з носіями мови, у вищих навчальних закладах сьогодні організовують гостьові лекції з викладачами університетів інших країн, а також з представниками актуальних галузей іншомовної культури.

Сучасна освіта спрямована на адаптацію навчального процесу до індивідуальних потреб, здібностей та інтересів студентів. Така стратегія реалізується на засадах особистісно орієнтованого підходу. Велике значення має розвиток автономності студентів, зростає роль самостійної роботи, яка сприяє формуванню вмінь планувати та організовувати процес навчання.

Характерною особливістю сьогодення є змішане навчання (Blended Learning), що поєднує традиційні заняття з використанням онлайн-ресурсів. Розвиток цифрових технологій відкрив нові можливості для вивчення мов. Онлайн-платформи, такі як Duolingo, Busuu, Coursera та мобільні додатки дозволяють студентам вивчати мову у зручний час. Відео-конференції, зокрема Zoom, Microsoft Teams сприяють інтерактивному спілкуванню з носіями мови. Системи дистанційного навчання дозволяють студентам самостійно обирати темп навчання, здавати завдання у зручний час.

Висновки. Поєднання різних підходів до вивчення іноземних мов у вищій школі (комунікативно-діяльнісного, компетентнісного, культурологічного, професійно орієнованого, особистісно орієнтованого) з використанням відповідно підібраних методів (комунікативного, інтерактивних, методу проєктів, методу кейсів), цифрових платформ, мультимедійних ресурсів, інтерактивних додатків значно підвищує ефективність навчального процесу, позитивно впливає на формування професійної іншомовної комунікативної компетентності студентів. Ці інструменти дозволяють зробити навчання більш гнучким, індивідуалізованим та інтерактивним, що відповідає сучасним викликам освіти та потребам студентів.

Для підвищення якості навчання іноземних мов у вищій школі та мотивації студентів до оволодіння мовою рекомендується активно впроваджувати сучасні методи навчання, комбінувати їх із традиційними та адаптувати до конкретних умов навчання. У свою чергу, це вимагає від викладачів іноземних мов оволодіння цифровими компетенціями для роботи з онлайн-ресурсами, мультимедійними інструментами та іншими технологіями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Басай Н. П. Реалізація культурологічного підходу через діалог культур у змісті навчального посібника елективного курсу «Німецькомовні країни». *Нуковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2016. Випуск 2 (39). С. 21 – 26.

2. Ванівська О. М. Реалізація компетентнісного підходу в процесі викладання іноземної мови у вищій школі. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота».* 2016. Випуск 1 (38). С. 71 – 75.

3. Годованець Н. І. Проектний метод вивчення іноземної мови. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота».* 2014. Випуск 31. С. 47 – 48.

4. Коваль Л.М. Формування у студентів немовних вищих навчальних закладів англомовної професійно орієнтованої мовної компетенції. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. Вип. 20. С. 318 – 321.

5. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б. та ін.; заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.

6. Мукан Н., Горохівська Т., Ієвлєв О., Чубінська Н., Кобрин В. Іншомовна комунікативна компетентність: понятєвого-категорійний дискурс. *Академічні візії*. 2023. Випуск 15. Режим доступу: https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/738/672

7. Русалкіна Л. Комунікативно-діяльнісний підхід як невід'ємний складник іншомовної підготовки майбутніх лікарів. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2017. Вип. 2. С. 70 – 75. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ped_in_2017_2_13

8. Сурмін Ю. П. Кейс-метод: становлення та розвиток в Україні. В*існик НАДУ*. 2015. № 2. С. 19 – 28.

9. Тарнопольський О. Б., Корнєва З. М. Аспектний підхід до навчання англійської мови для спеціальних цілей у немовних ВНЗ. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна*. 2011. Вип. 18. С. 231 – 239.

REFERENCES

1. Basai N. (2016) Realizatsia kulturolohichnoho pidkhodu u zmisti navchalnoho posibnyka elektyvnoho kursu "Nimetsko-movni krainy". [Implementation of the cultural approach through the dialogue of cultures in the content of the textbook for the elective course "German-speaking countries"] Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriia: Pedahohika. Sotsialna robota. – Scientific Bulletin of Uzhgorod University. Seriia: Pedahohika. Sotsialna robota. Series: "Pedagogy. Social work". 2 (39). 21 – 26. [in Ukrainian].

2. Vanivska O. (2016) Realizatsia kompetentnisnoho pidkhodu u protsesi vykladannia inozemnoi movy u vyshchii shkoli. [Implementation of the competency-based approach in the process of teaching a foreign language in higher education institutions] Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriia: Pedahohika. Sotsialna robota. – Scientific Bulletin of Uzhgorod University. Series: "Pedagogy. Social work". 1 (38). 71 – 75. [in Ukrainian].

3. Hodovanets N. (2014) Proektnyi metod vyvchennia inozemnoi movy. [Project method of learning a foreign language] Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriia: Pedahohika. Sotsialna robota. – Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: "Pedagogy. Social work". 31. 47 – 48. [in Ukrainian].

4. Koval L. (2010) Formuvannia u studentiv nemovnykh vyshchykh navchalnykh zakladiv anhlomovnoi profesiino oriientovanoi movnoi kompetentsiiu. [Developing English-language professionally oriented language competence of students in non-linguistic higher educational institutions] Naukovyi visnyk of NLTU Ukrainy. – Scientific Bulletin of the UNFU of Ukraine. 20. 318 – 321. [in Ukrainian].

5. Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka: pidruchnyk dlia stud. klasychnykh, pedahohichnykh i linhvistychnykh universytetiv (2013). Bihych O. B. ta in; za zah. red. S. Y. Nikolaevoi. [Methodology of teaching foreign languages and cultures: theory and practice: a textbook for students of classical, pedagogical and linguistic universities] / Bihych O. B. et al.; edited by S. Y. Nikolaeva. Kyiv: Lenvit, 590 p. [in Ukrainian].

6. Mukan, N., Horokhivska, T., Iievlev, O., Chubinska, N. ., & Kobryn, V. (2023) Inshomovna komunikatyvna kompetentnist: poniattievo-katehorialnyi dyskurs. [Foreign language communicative competence: conceptual-categorical discourse] Akademichni viziii. – Academic Visions. 15. Retrieved from: https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/738/672 [in Ukrainian].

7. Rusalkina L. (2017) Komunikatyvno-diialnisnyi pidkhid yak nevidiemnyi skladnyk inshomovnoi pidhotovky maibutnikh likariv. [Communicative-activity approach as an integral component of foreign language training of future doctors] Pedahohichni innovatsiii: ideii, realii, perspektyvy. – Pedagogical innovations: ideas, realities, prospects. 2. 70 – 75. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ped_in_2017_2_13 [in Ukrainian].

8. Surmin Y. (2015) Keis metod: stanovlennia ta rozvytok v Ukraiini. [Case method: formation and development in Ukraine] Visnyk NADU. – Bulletin of NAPA. 2. 19 – 28. [in Ukrainian].

9. Tarnopolsky O., Korneva Z. (2011) Aspektnyi pidkhid do navchannia anhliiskoii movy lkia spetsialnykh tsilei u nemovnomy VNZ. [Aspect approach to teaching English for special purposes in non-linguistic universities]. Visnyk KhNU imeni 9. Tarnopolsky O., Korneva Z. (2011) Aspektnyi pidkhid do navchannia anhliiskoii movy lkia spetsialnykh tsilei u nemovnomy VNZ. [Aspect approach to teaching English for special purposes in non-linguistic universities]. Visnyk KhNU imeni V. N. Karazina. – Bulletin of V. N. Karazin KhNU. 18. 231 – 239. [in Ukrainian].